

Tong yulduzi

Vatan yagonadir,

Vatan bittadir!

N:48 (67109)

2016-yil

28-noyabr

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqa boshlagan

O'zbekiston Respublikasi bolalar va o'smirlar gazetasi

www.tongyulduzi.uz

ISSN - 2010-6092

OBUNA - 2017

TAHRIRIYATDAN QO'NG'IROQ QILYAPMIZ

Xorazm viloyatiga safarimiz oldidan hamisha viloyat Xalq ta'limi boshqarmasi boshlig'i o'rinnbosari Bahodir aka Tillayev bilan qo'ng'iroqlashamiz. U kishidan viloyat muktablarida yutuqlarga erishayotgan o'quvchilar haqida bilib olgach, ular bilan uchrashishni rejalashtirib olamiz. Bu gal esa bosh mavzu - «Obuna - 2017» yuzasidan gurunglashtidik.

- Viloyatimizda ayni chog'da barcha o'quvchilar o'zlarini sevgan nashrlariga qizg'in obuna bo'lishmoqda, - dedi Bahodir aka har doimgidek o'ktam ovozda.

- Keyingi yillarda gazetamizga obuna bo'lishda viloyat o'quvchilarining faollashib borayotganini alohida ta'kidlamoqchimiz. 2017-yil obunasida ham bu yanada keng davom etadi, shundaymi?

- O'quvchilarimiz ko'plab nashrlar qatorida «Tong yulduzi»ga alohida e'tibor berishayotganlari bizni ham quvontiradi. Chunki gazeta orqali mamlakatimizdagи yoshlarning har bir yutug'idan xabardor bo'lib, ularga o'xshashga intiladilar. Shu bois, gazeta bilan ijodiy hamkorlikni yana da kuchaytirish niyatidamiz.

Bahodir aka bilan telefon orqali gurungdan so'ng har galgidek ko'nglimiz ravshan tortdi. Xorazmlik o'quvchilar bilan ijodiy hamkorlikka esa hamisha tayyormiz.

Yusuf ABDULLAYEV yozib oldi

Aziz o'quvchilar!
«TONG YULDUZI»
gazetasiga
2017-YIL UCHUN OBUNA
mavsumi davom etmoqda!
Siz muktab kutubxonasi
yoki uyingizga yaqin aloqa
bo'limlarida obuna
bo'lishingiz mumkin.

✓ Nashr ko'rsatkichi - 198

KASB SAODATI

Gulsara Abduraimova ilg'or pedagog sifatida zamonaviy ta'lif texnologiyalaridan foydalangan holda yosh avlodni barkamol voyaga yetkazishda o'z hissasini qo'shib kelayotgan tajribali pedagoglardan.

Toshkent viloyati, O'rta Chirchiq tumaniidagi 28-umumta'lif maktabida o'zbek tili fanidan saboq berib kelayotgan ustoz faoliyati davomida 250 dan ortiq ko'rgazmali qurollar, 50 dan ziyod slaydlar yaratdi. Mohir muallima «Ustoz – shogird» an'anasi asosida tumandagi 30 nafarga yaqin yosh o'qituvchilarga ilg'or ish uslublarini o'rgatib kelmoqda. Izlanuvchan pedagog tashabbusi bilan maktabda «Yosh tilchilar» to'garagi tashkil etilgan. To'garak a'zolari hozirgi kunda o'zbek tilida chop etilgan ko'plab badiiy asarlarni mutolaa qilish barabarida adabiy til normalarini o'zlashtirmoqda.

Ayni chog'da, bu sa'y-harakatlar o'z samarasini bermoqda. O'quvchilardan Z. Buxarboyeva viloyat olimpiadasida faxrli o'rinni egaladi. 2014 – 2015-o'quv yilida 6-sinf o'quvchisi B. Maratova va 7-sinf

o'quvchisi D. Bozorboyeva «Bilimlar bellashuvvi» viloyat bosqichida 1-o'rinni qo'lg'a kiritib, Respublika bosqichida faol ishtirot etishdi.

Gulsara opaning mustaqillik yillari mammalakatimizda ta'lif sohasida amalga oshirilgan keng ko'lamli islohotlarning mazmun-mohiyatini targ'ib qilishdagi faol ishtiroti, ta'lif-tarbiya borasidagi samarali mehnati yuksak baholanib, fidoyi va jonkuyar pedagog «Xalq ta'limi a'lochisi» ko'krak nishoni bilan taqdirlandi.

NURBEK

Qiz bola oilaning zeb-u ziynati.
Qizi bor xonodon hamisha fayzlidir. Agar u orasta, pazanda, shirinsiz bo'lsa, nur ustiga a'lo nur bo'ladi. Chunki ular bo'lajak oila bekalaridir. Shu bois, qizlarimiz tarbiyasiga nafaqat oilada, balki ta'lim muassasalarida ham alohida e'tibor qaratiladi.

Yaqinda poytaxtimizning Mirzo Ulug'bek tumaniidagi 49-umumta'lif maktabida «Orastalik – go'zal fazilat» deb nomlangan tadbir bo'lib o'tdi. Unda matabning orasta qizlari ishtirot etishdi. Ayniqsa, 4-«A» sinf o'quvchilaridan Aziza, Farangiz, Samira, Madina, Risolat, Zaynab kabi o'quvchilar tanishish, erkin

42-modda. Har kimga ilmiy va texnikaviy ijod erkinligi, madaniyat yutuqlaridan foydalanish huquqi kafolatlanadi.

Davlat jamiyatning madaniy, ilmiy va texnikaviy rivojlanishiga g'amxo'rlik qiladi.

KITOB O'QISH ZAVQI

Kitob o'qish bir umr o'rganiladigan mashg'ulotdir.

Gyote

Bugungi kunda internet, kompyuter, uyali telefon hayotimizning ajralmas qismiga aylangan bo'lsa-da, kitob eng muhim tarbiya vositasini sifatida o'z o'rnini aslo yo'qotmaydi. Zero, hamma davrlarda ham insonlarda kitobga, ma'naviy olamini boyitishga bo'lgan intilish yuqori bo'lgan.

Saodat Komilova Toshkent pedagogika kolleji Axborot-resurs markaziда ishlagani boismi, poytaxtimizning Uchtepa tumaniidagi 238-umumta'lif matabining 6-«G» sinfida o'qiyotgan o'g'li Shohruh Mirzohidovda kitobga bo'lgan mehr erta uyg'ondi. Onasi endigina savodi chiqayotgan o'g'liga «U kim, bu nima?», «Bolalar ensiklopediyasi» kabi kitoblarni olib kelganda quvonganidan bolakay ularni yer-u ko'kk'a ishonmasdi. Keyinchalik, u badiiy kitoblarni ham qiziqib o'qiy boshladi. Yaqinda onasi O'zbekiston Milliy kutubxonasiga o'quvchilari bilan bormoqchiligi haqida gap ochganda, «meni ham olib boring», deb turib oldi. O'g'lini olib bormasa tinch qo'ymasligini sezgan onasi uning istagiga rozi bo'ldi.

Shohruh u yerda noyob kitoblarni, o'quv va lingafon xonalarini zavq bilan tomosha qildi. Elektron kutubxona va darsliklar borasida ma'ruzalarni berilib tingladi.

– Onajonim tufayli bu maskan bilan yaqindan tanishganimdan xursandman, – dedi quvonchini yashirolmay Shohruhbek. – Kitob o'qish insonga zavq bag'ishlashiga yana bir bor amin bo'ldim. O'quv zallarida turli adabiyotlarni qunt bilan o'qiyotgan, xorijiy tillarda bemalol muloqot qilayotgan opa-akalarimni ko'rib, kitobga yanada havasim ortdi, men ham ulardek bo'lishga ahd qildim.

Dilfuza NIZOMOVA,
Toshkent pedagogika kolleji o'quvchisi.
Nodira NAZAROVA

ORASTALIK – GO'ZAL FAZILAT

mavzu, pazandalik kabi shartlarda o'z iste'dodlarini namoyish qilishdi.

Matabning ma'naviy-ma'rifiy ishlari bo'yicha direktor

o'rinbosari Samira Rahimova, mehnat fani o'quvchisi Muqaddas Ishonxo'jayeva, ottonalar qo'mitasi raisi Ra'no Kenjayeva, ustoz Qurbongul Ro'zmetova kabi hakamlar hay'ati zukko, bilimdon qizlarning har bir chiqishini munosib baholab borishdi. Tanlovda Risolat eng orasta qiz deb topildi va keyingi bosqichga yo'l oldi.

Bu kabi ibratli tadbirga bosh bo'lgan sinf rahbari Nargiza Tolibjono-

vadan barcha ishtirotchilar xursand bo'lishdi.

Nozima JAVHAROVA

Buyuk ehtirom

Mamlakatimiz-ning Birinchi Prezidenti Islom Karimov shoirga O'zbekiston Qahramoni unvonini topshira turib: «Abdulajon, mana, xalqimiz besh yuz yillardan keyin ham Alisher Navoiy she'rlarini qo'ldan qo'ymay o'qib-o'rjanmoqda.

Sizning ijodingiz ham hali necha yuz yillar davomida xuddi Alisher Navoiy Hazratlarinikidek sevib mutolaa qilinadi, ardoqlanadi», – deya lutf qilgandi.

Shohqalam adibimiz Odil Yoqubov: «Abdulla Oripov fenomeni hali oxirigacha anglanmagan bir timsoldir», – deya hayratlangan edi donishmand shoir ijodi qoshida. Zukko o'quvchi-ukalarimiz yaxshi biladilarki, fenomen kalimasi g'ayritabiyyi, kamdan-kam uchraydigan noyob iste'dod egalari hisoblanmish shaxslarga nisbatan qo'llanildi. Favqulodda aql-zakovat, beqiyos qobiliyat egalari bo'lishi shadi ular. Abdulla Oripov, hech shubhasiz, Alisher Navoiy Hazratlari kabi o'zbek millatining baxti, jahon ma'naviyati olaming gavhari, necha-necha yuz yillar davomida dunyoga bir marta keladigan chin iste'dod sohibi edi. Shoir she'rlarini o'qiyotganda bu qadar go'zal, bu qadar mukammal, bu qadar quyma misralarni odam bolasi yozishi mumkinligiga ishonging kelmaydi. Haqqoniy va samimiy satrlar, satrlarda barq urib turgan Sharq donishmandligiga xos maniq, teran mulohaza, hech qanday o'zanga sig'maydigan birda toshqin, birda miskin, birda ezgin ohanglardan larzaga tushasan, esankiraysan, entikasan, titraysan, ko'zlaringga yosh qalqadi. Bir-biridan tiniq va ta'sirchan tuyg'ular og'ushida xuddi Davlat Madhiyasini kuylayotgan chog'da qo'lingni ko'ksingga qo'yib ta'zim baho qilgandaga beixtiyor ta'zimga chog'lana-

san, shoir dahosi qoshida.

XX asrning 60-yillardan boshlab o'zbek adabiyotida butun boshli yangi sahifa ochgan, she'riyatni baland martabaga

tobining eng havasli sahifalariga aylandi. Gurunglari esa... O-o, bu gurunglar! Abdulla aka dilkash suhbatsiz sifatida ham barcha davralarning karvonbosishi edilar.

Suhbatlaridagi kamtarona samimiyat, sodda va adolatlilik mulohazalar, mantiqli

ko'targan, xalqimizning badiiy tafakkurini yangi o'zanga burib yuborgan betimsol iste'dod egasi bo'lgan Abdulla Oripov Vatanning shonli o'tmishi, buguni, kelajagi, millat taqdiri, baxt-u saodati deb kuyunishlari alohida ehtiromga loyiq.

Ulug' shoir, ayni chog'da, hayotda, jamiyatda bo'layotgan voqe'a-hodisalarga sinchkov qarashlari, chuqur mulohazalari, do'stlikka, oilaga katta mas'uliyat ila yondashuvi bilan ham barchaga ibrat namunasi edilar-ki, bunday fazilatlar ham har kimga nasib etavermaydi.

Yosh ijodkorlarga mehr-u muhabbat, ayniqsa, cheksiz edi Abdulla akada. Qancha-qancha iqtidori shogirdlariga «Oq yo'lli» tilagani, har biriga jonku-yar muallimdek saboq bergani, mana endi ustoz-shogirdlik ki-

hazil-mutoyibalar, halol va hayotiy xulosalar, faylasufona maslahatlar... Shoiring suhbatlarda ishtirok etganlar bundan keyin faqat va faqat ana shu gurunglar sog'inchi bilan yashaydilar.

Abdulla Oripovda hammaga, xususan, yoshlarga, ayniqsa, adabiyotga ixlos qo'ygan iqtidor egalariga namuna bo'lgulik yana bir xislat – mehnatkashlik fazilati mayjud ediki, bu xususda alohida so'zlamaslik mumkin emas. Zero, iste'dodning 99 foizi mehnatdir, deguvchi sohibnazar shoir ijodni qismat deb bildi. Va, buyuk bobomiz Ibn Sinoning:

Bir safar shoirdan: «Yozgan-so'rashganda qanchasini yod bilasiz?» – deb tashqari, endi yozadigan she'rlarimning hammasidan ni yod bilaman», – deya mutlaqo jiddiy ohangda javob bergan ekan.

A. Ko'chimov:

– Biz shoir Abdulla Oripovning suhbatarini olish uchun tez-tez Do'rmon bog'iga oshiqardik. Ustoz bilan kechgan uchrashuvlar biz uchun katta hayot maktabi va ijod darsi bo'lgan.

«O'n olti yoshgacha o'rgandim, undan keyingilari o'shaning ustiga qo'yilgan g'ishtlardi», – degan hikmatiga amal qilib juda yoshligidan boshlab, umrining oxirigacha ilm izladi.

Abdulla Oripovdagagi bilimga tashnalikni anglamoq uchun qirralari o'tkir toshlarga tirmashib, ming mashaqqatlar bilan bultlarga yondosh cho'qqiga o'rmalab borayotgan alpinistni ko'z oldimizga keltirmoq kerak: qo'llar qontalash, kiyim-boshlar yirtilib-titilib ketgan, ko'zlar peshonadan oqayotgan achchiq terdan qip-qizil, oftobning olov tig'i yelkalarni kuydiradi. Alpinist esa azob-uqubatlarning hammasiga chidaydi, tishlarini tishlariga mahkam bosgan ko'yiyuksakka, faqat yuksakka intiladi. Abdulla Oripov aqlini tanigan kunidan to umrining eng so'nggi lahzalariga dovur ana shu alpinist yanglig' yashadi: tinmay o'qidi, tinmay o'rganadi, tinmay fikrasi, tinmay yozdi. Dunyo tarixini, Mag'rib-u Mashriq falsafasini, qadimgi va hozirgi zamon ilmlarini qunt bilan o'zlashtirdi. Shaxsiy kutubxonasida o'tirib, Suqrot-dan Ibn Sinogacha, Arastudan Beruniygacha, Ulug'bek, Xorazmiy, Forobi kabi bobolarimizdan Gezel, Kant va Bekongacha, Dantedan Pushkingacha, Tolstoydan Odil Yoqubovgacha, Bayrondan Erkin Vohidovgacha bo'lgan eng mashhur allomalarining durdonna asarlarini mutolaa qila-qila uzun tunlarni oppoq tonglarga uladi. Charxlanavergan quvvai hofiza shu darajada kuchaydiki, butun-butun dostonlar, kitoblar marjon donalaridek tizildi – muhrlandi uning xotira sahifalarida. Faylasuf shoir o'zining butun ijodiy faoliyati davomida o'quvchilarga mehr-muhabbatdan saboq berdi, do'stlig-u sadoqatni ulug'ladi, Vatanni ardoqlash, millatni sevish nimaligini, adabiyot va she'riyat nimaligini, iymon, e'tiqod nimaligini anglatdi, tasavvur qilish nimaligini o'rgatdi.

Abdulla Oripov oramizdan ketdi. Ma'rifatli Sharq yana bir allomasidan ayrıldi.

«Mening baxtim – o'z xalqimiga, o'z Vatanimga xizmat qilganimda!» – deya g'urur bilan aytgandi ulug' shoir.

Abdulla Oripovdek shoiri bor xalq baxтиyor va abadiydir.

Abdusaid KO'CHIMOV,
O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan
jurnalist, yozuvchi

LESSON 115

«Tiny Stories» week
«Kichik hikoyalar» haftaligi)

Uzbekistan joins over 200 prominent writers including novelists, playwrights and poets, for a global literary campaign «Tiny Stories» week.

A number of known Uzbek writers and young enthusiasts join the campaign to highlight the world they want for children. «A word «Child» has the same meaning to all nations of the world. This word brings joy

and development», said Uzbek writer Oktam Mirzayorov.

«We will continue to support the government to ensure that all children of Uzbekistan have an equal and fair opportunity to live in a world of dignity, in a world fit for children. These Tiny Stories will remind all of us that we must sustain our commitment to all children to realise all their rights», said Sascha Graumann, UNICEF Representative in Uzbekistan.

Parts of speech

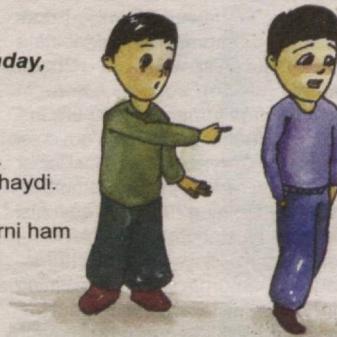
What is an Adverb?

Ravish deb ish-harakatning qanday, qayerda, qachon sodir bo'iganini bildiruvchi so'zlarga aytildi.

He works hard. – U qattiq ishlaydi.
She lives here. – U shu yerda yashaydi.

Ravish, sifat yoki belgi va xossalarni ham ifodalashi mumkin:
He is a very good pupil.

Ravishlarning turlari:

O'rin-joy ravishlari:	Payt ravishlari:
here – shu yerda, bu yoqqa there – u yerda where – qayerda, qayerga inside – ichkarida, ichkariga outside – tashqarida above – yuqorida below – pastda somewhere, anywhere – biror joyda nowhere – hech qayerda	now – hozir, endi when – vaqtida, paytida then – so'ngra, o'shanda today – bugun yesterday – kecha tomorrow – ertaga before – oldin, ilgari lately – yaqinda recently – yaqinda, shu kunlarda once – bir kuni, ever – biror vaqt, never – hech qachon always – har doim

O'chov va daraja ravishlari:

much – ko'p, little – oz, very – juda, too
– o'ta, so – shunday, enough – yetarli,
hardly, scarcely – arang, nearly/almost
– deyarli.

Holat ravishlari:
well – yaxshi, fast/quickly – tez, slowly – asta, quietly – tinch, easily – oson

Homework: Make the sentences to adverb and send us. We'll press the best ones.

Your teacher DINORA

Brain training
(Aql mashqi)

Study the following numbers and answer the questions.

53	63	16
72	81	17
58	33	49
26	64	99
27	41	21
78		

1. Name the four corner numbers.
2. How many numbers are there which have the same digit repeated?
3. How many square numbers are there?
4. How many odd numbers are there?
5. How many numbers are between 50 and 60?
6. What is the highest number?
7. What is the lowest number?

Dono AHMEDOVA

Short story

The answer of kindness
(Yaxshilikning javobi)

It had snowed very hard. Ravshan and Eldor, who were visiting Grandma in the country, had to stay in the house all day.

When they went to bed it was still snowing, and every time they woke up during the night, they could hear the wind sighing and whistling around the house.

But the next morning the sun was shining brightly. Such a glorious day!

«It looks as if they had been sprinkled with gold dust and diamonds» exclaimed Ravshan.

«Oh Grandma! Please do hurry breakfast. We are going out to build a fort» cried the boys, bursting into the dining-room.

Grandma smiled and told them to eat a good breakfast, for building a fort was hard work.

The fort did not grow very fast, for they had to stop so often to snow-ball each other.

When Grandma called them in to dinner they wondered where the time had gone since breakfast.

After dinner, Ravshan was looking out of the window, when he spied two little birds cuddled up on a branch of a pine tree.

«Oh, Eldor! Come here» he called. «See those poor little birds. They look half frozen and so hungry».

«Let us get some food from Grandma and throw it out to them» said Ravshan. «Perhaps they will find it».

The little birds were soon chirping and flying about merrily and Ravshan said it sounded as if they kept saying, «thank you».

Will not other little children be as kind as Ravshan and Eldor?

Ibrohim FAYZIRAHMONOV,
the pupil of Republic radio and television college

Wordsearch puzzle

Find and circle 12 hidden words in this «SHOPS» puzzle.

C	R	S	H	E	L	F	S	T	I	C	S	W	T	I	L	L
A	V	U	K	O	S	J	Q	B	Y	I	T	R	X	Z	D	A
S	K	S	A	H	R	O	B	B	A	S	K	E	T	S	A	L
H	W	B	H	A	I	G	M	L	F	W	V	S	E	O	C	T
I	C	K	A	O	D	L	W	A	L	E	T	K	D	L	R	
E	B	Z	T	A	P	B	M	U	V	H	Y	L	M	V	C	O
R	E	W	E	I	G	F	T	S	A	L	E	I	N	G	M	L
G	H	L	P	L	Q	R	O	T	X	Z	Y	N	V	F	C	L
C	R	E	D	I	T	C	A	R	D	C	K	G	B	I	S	E
B	O	B	A	D	T	E	N	N	I	S	E	N	Q	E	T	Y
S	C	A	L	E	A	K	E	Q	N	Q	T	Y	W	X	C	O
F	N	E	K	C	O	L	N	Z	B	J	R	C	S	D	E	A
A	R	D	H	E	Y	B	P	N	D	N	C	N	B	G	Q	
C	H	E	Q	U	E	N	J	I	O	C	M	G	C	A	S	H

Made by: Zohida TURSINOVA,
teacher of school №31 in Mirobod district

Riddles
(Topishmoqlar)

You might see it in the sky,
But it is not the moon.
It is what would make you wet,
If there was a monsoon.

If you have one of these,
Then dry you will remain.
Hold it above your head,
It will keep off the rain.

28-novabr 2016

Painter: SUMBULA

Kumush TURG'UNOVA,
the pupil of school №54 in O'rta Chirchiq district, Tashkent region

SHE'R — ko'NGILNING DUR-U GAVHARI

Dunyo yaralibdiki, uning go'zalligi odamzdni hech qachon befarq qoldirmagan. Har kim o'zi tug'ilil o'sgan ona Vataniga qiyos izlaydi. Bobokalonimiz Hazrat Navoiydan tortib, endigina qo'liga qalam olgan ijodkorgacha, maqsadi ezgulikni ulug'lashdir. Tahririyatimizga yog'ilib kelayotgan maktublarning aksariyatida farzandlarimizni hayratlanitirgan go'zallikning beg ubor surati o'z aksini topgan. Bolalar nigohi bilan dunyonи ko'rishning o'zgacha gashti bor. Eng buyuk yozuvchilarimizning ham ijodidagi baland pog'ona bolalik bilan bog'liq bo'lgan voqealardir. Keling, yosh ijodkorlarimizning she'rlarini birlgilikda o'qib ko'raylik:

To shkent shahar, Olma-zor tumanidagi, 119-umumta'lil maktabining 1-sinf o'quvchisi Kamronbek Abdullayev «Maktabim» nomli she'rida:

**Maktabim faxrim mening,
Quchog'i keng bir jahon.
Kitob — oftobim mening,
Ustozlarim mehribon...**

Siz Kamronbekning she'rini o'qib, uning quchog'i bir jahon maktabini ko'z oldingizga keltirgan bo'sangiz, ajabmas. Samarqand viloyati, Qo'shrabot tumani 81-umumta'lil maktabining 4-sinf o'quvchisi Shahrizoda Nazarovning «Kapalak» she'rida:

Bugun yakshanba. Shuhratjon uyg'onganida, oila a'zolari jam bo'lib nonushta qilishayotgandi. Uktasi bilan uni esa uyg'otishmabdi. Barchalarining dimog'lari chog'.

Sekin turib kiyinayotgandi, Botirjon ham uyg'onib ketdi.

— Akajon, bugun bog'chaga siz olib borasizmi?

— Bugun dam olish kuni. Bog'chaga bormaysan.

Aka-uka yuvinib, das-turxon tepasiga kelishdi.

— Nimaga bizni uyg'ot-madinglar?

O'g'illarini ko'rgan Shoira opa:

— Dam olish kuni to'yib uxbab olinglar, devdim. Nonushta qilib olinglar, biz esa saylovgaga borib kelamiz.

Kenjatoy Botirjon Halima xolaga mehribonchilik qilib:

— Buvijon, sizni ovora qilmay, o'rningizga o'zim chopqillab borib kelaymi? — dedi.

Hammalari kulib yuborishdi.

— O'rgilay, o'zimning mehribon nabi-ramdan. Bolajonim, sen hali yoshsan,

**Kapalakjon — kapalak,
Buncha go'zalsan.
Go'zallikda sen hatto,
Oydan o'zarsan.**

Shahrizoda kapalakning qisqa va mas'uliyatli umriga go'zallikni hamroh etadi. Xorazm viloyati, Xonqa tumanidagi 49-umumta'lil maktabining 8-sinf o'quvchisi Akbar Qutlimurotov «Mening Vatanim» she'rida yozadi:

**Tug'ilganman bag'ringda,
Ulg'ayaman mehiringda.
Mehrlisan chamanim,
O'zbekiston — Vatanim...**

Toshkent shahar, Yakkasaroy tumanidagi 118-umumta'lil maktabining 6-sinf o'quvchisi, Sevabek Elboyev «Ukamga» nomli she'rida:

**Abbos degan ukam bor,
Har narsadan xabardor.
Talashib o'ynar futbol,
Tepgan to'pi bo'lar gol...**

Navoiy viloyati, Navoiy shahridagi 2-akademik litseyning 1-bosqich o'quvchisi Umida Sulaymonova «Bizning yoshlar» nomli she'rida yozadi:

**Yoshlarga tosh otmangiz,
Unib-o'ssin bezavol.
Ona Vatan bag'rida,
Quvnab yursin bemalol.**

Xuddi shunday qisqa, rangin va mazmuni satrlarni Jizzax viloyati, G'allaorol tumanidan Go'zal Yusupovanning «Go'zalsan, hayot», Jizzax tumani Sanoat kasb-hunar kolleji o'quvchisi Mohinur Ravshanqulovning «Boychechak», «Atirgul», Jizzax shahridagi 8-umumta'lil maktabining 6-sinf o'quvchisi Mahliyo Shodiyevaning «Islom bobom», Xorazm viloyati, Xonqa tumanidagi 40-umumta'lil maktabining 6-sinf o'quvchisi To'xtajon Quryazovanning «Bahor keldi», shu tumanning 29-umumta'lil maktabining 9-sinf o'quvchisi Gulasal Husinovanning «Alvido», Qashqadaryo viloyati, G'uzor tumanidagi 18-umumta'lil maktabining 6-sinf o'quvchisi Farzona Suyunovanning «Yangi yil», Samarcand viloyati, Paxtachi tumanidagi 43-umumta'lil maktabining 9-sinf o'quvchisi Dilnoza Tog'ayevaning «Shukron», «Vatan», Farg'onha viloyati, Besharaq tumanidagi 3-IDUM 6-sinf o'quvchisi Nafosatxon Abduqayumovanning «Mustaqil Vatan» nomli she'rlarida ham ko'rish mumkin. Bu ijodkorlar ijodini yanada rivojlantirishi uchun o'z ustida hali ko'p ishlashiga to'g'ri keladi.

She'r yozishni niyat qilib qog'oz qoralayotgan yana bir guruh ijodkorlarimiz borki, ularning yozganlari hali she'rning qonun-qoidalariga to'liq javob bermasa-da, o'z mashqlarini bizga yo'llaydilar. Buxorolik Shohjahon Alisherov «Salom, maktab» nomli she'rda:

**Ta'tilni o'tkazdik,
Maktab sari yuzlandik.
Salom, maktab jon maktab,
Kitoblarining ko'p maktab.
Seni yaxshi ko'raman,
Ustozlarni sog'inganman...**

Shohjahon ko'proq she'riy kitoblarni mutolaa qilsa, o'z ustida tinimsiz ishlasa, kelgusida go'zal she'rlar mualifi bo'lishi, shubhasiz. Xuddi shunday she'riy maktublarni qashqadaryolisi Aziza Rashidova, Jasur Izzatov, samarcandlik Elyor Abdulimov, buxorolik Ortijon Olimjonov, Zamira Erkinova, farg'onalik Mavlidaxon O'mronova, Robiyaxon Madaminova lar yo'llashgan. Ular o'so'zi va yo'llini izlayotgan ijodkorlar sarasiga kiradi.

Ijad yo'llini tanlagan yoshlari nomi ko'pligi bizni quvontirdi. Ijodning sehrli olamiga sayr etib yurish baxti dilingizni hech qachon tark etmasin, degimiz keldi.

AXTAMQULI

— Aka, saylov degani nima?
Shuhratjon sevimli gazetasi «Tong yulduzi»da «Saylov — 2016» rukni ostida yoritigan maqolani eslab, ukasiga sodda tarzda tushuntirib berdi.

— Nega bizni ham olib ketishmadi?
— Biz hali yoshmiz. 18 yoshga qachon to'lishimizni hisoblab ko'r-chi!

Botirjon darrov barmoqlarini bukib, sanashga tushib ketdi.

— Akajon, topdim. Siz 7, men esa 12 yildan keyin saylovgaga borarkanman.

— Barakalla, o'zimning ukajonim. Kallang zo'r ishlaydi. Makkabga borsang, matematikadan besh baho olasan-da. Kel, endi kattalar kelgunicha, uylarni yig'ishtirib qo'yamiz.

— Bo'pti. Aytganingizni qilsam, «Legogo»dan robot yasab berasizmi?

— Albatta.
Aka-uka dasturxoni yig'ishtirishdi, uylarni changyutkich bilan chinnidek qilib tozalashdi. Oyijonlari kelsa, xursand bo'ladiilar-da.

Dilorom HOTAMOVA

Xonqalik Akbar
Qutlimurotov sevimli
yozuvchisi Xudoyberdi
To'xtaboyev xonadonida

(Hikoya)

voyaga yetganingda borasan. Saylovdha har bir fuqaro o'z insoniylik burchini bajarishi kerak. Yurtimiz ravnaqi, xalqimiz farovonligi uchun xizmat qiladigan mu-nosib nomzodga ovoz berib kelamiz.

Kattalar otlanishib saylovgaga ketishdi. Botirjon akasini so'roqqa tutdi.

FUTBOLCHILARIMIZ Malayziyada tengsiz

Jor-iy yil Tosh-kentning «Lokomotiv» futbol jamoasi uchun bo'ldi, desak xato bo'lmaydi. Boisi, ushbu klub uzoq yillik so'ng nihoyat, O'zbekiston championligini qo'lga kiritdi.

Bu xursandchilikdan ilhomlangan yosh temiryo'chilar Malayziya poytaxti Kuala Lumpur shahrida o'tkazilgan xalqaro «1-ST AFZA GRASS ROOT LEAGUE» musobaqaasida o'zlarini nimalarga qodir ekanliklarini namoyish etib, yakunda bosh sovriniga sazovor bo'ldilar. 12-14 yoshli charmto'p ustalari ishtirokida o'tkazilgan ushbu nufuzli turnirning guruh bosqichini muvaffaqiyatli yakunlagan futbolchilarimiz hal qiluvchi o'yinlarda ham bir-biridan ajoyib g'alabalarni qo'lga kiritishdi.

Guruhan keyingi bosqichga yo'llanma olgan 4 ta jamoa o'zaro o'yinlar o'tkazdi va ana shu bahslar natijasiga ko'ra, musobaqa g'olibani aniqlab olindi. Hal qiluvchi bellashuvlarda 2:1, 1:2 hamda 2:0 natijalarini qayd etgan «Lokomotiv U-12» hamda Malayziyaning «Bukit Jalil U-12» jamoalari turnir championiga aylanishdi.

Shuningdek, «Lokomotiv» jamoasi tarbiyalanuvchilari Osiyo Futbol Konfederatsiyasi bosh qarorgohiga tashrif buyurib, tashkilot muzeyini tomosha qilish imkoniga ega bo'lischadi.

O'yaymizki, ushbu musobaqa yosh futbolchilarimiz qalbida hali uzoq vaqt saqlanib qoladi.

Sa'dullo TURSINOV

Buxoro viloyati, Kogon tumanidagi 1-umumta'lim maktabini sportsevarlar maskani, de-sak, aslo mubolag'a bo'lmaydi. Ushbu umumta'lim maktabining deyarli har bir o'quvchisi sport bilan shug'ullanadi.

SPORTSEVARLAR MASKANI

Behruz Narziyev 6-«B»ning sinf sardori. U sportning o'zbek jang san'ati bilan shug'ullanadi. Tuman, viloyat musobaqalarida g'oliblikni qo'lga kirimoda. Uning sinfdoshlari Donoxon Islomova, Feruza G'aybullayevani gimnastikachi qizlar, deyishadi. Ular ham ko'plab musobaqalarning faol ishtirokchilari sanaladi. Yosh sportsevarlar bilan suhabatlashganimizda, ular «sport bizni sog'lam, kuchli va qat'iyatlari qilib kamolga yetkazadi», deyishadi faxri bilan.

«UMID NIHOLLARI — 2017»

Yurtimizdag'i uch bosqichli musobaqalar tizimi yoshlarni sportga keng jalb etish, mahoratlari sportchilarni tarbiyalashda muhim o'rinn tutadi. Ilk bosqich «Umid nihollari»da yosh sportsevarlar ning ishtiroki yil sayin ortib borayotgani bilan ahamiyatlidir.

Yaqinda Navoiy viloyati Konimex tumani XTMFMTTE bo'limiga qarashli umumta'lim maktablari o'tasida «Umid nihollari — 2017» sport musobaqalarining maktab va 1 — 4-sinf o'quvchilar o'tasidagi tuman bosqichi bo'lib o'tdi.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining

«O'quvchi va talaba yoshlarni sport-musobaqalarini o'tkazish to'g'risida»gi Qaroriga asosan sport musobaqasining maktab, tuman (shahar) va viloyat bosqichini yuqori savyiyada o'tkazish, ushbu musobaqalar orqali o'quvchilarda jismoni tarbiya va sportga bo'lgan havas va intilishni, jamiyatimizda sog'lam turmush tarzi tamoyillarini kuchaytiresh, milliy g'urur va iftixon tuyg'usini oshirish, shuningdek, tuman XTMFMTTE bo'limining 2016-yil 7-sentyabrdagi «Umid nihollari — 2017» maktab va tuman bosqichi musobaqalarini o'tkazish to'g'risida» buyrug'i asosan chora-tadbirlar rejasini belgilab olindi.

Ushbu buyruq bilan tasdiqlangan jadval asosida shu yilning oktyabr oyida maktab bosqichi hamda noyabr oyida o'quvchilarning kuzgi ta'il kunlari 1 — 4-sinf o'quvchilar o'tasida hudud va tuman final bosqichi 5 — 9-sinf o'quvchilar o'tasida sportning futbol, basketbol, voleybol, qo'l to'pi, dzyu-do, kurash turlari bo'yicha hudud bosqichlari o'tkazildi.

1 — 4-sinf o'quvchilar o'tasida sportning mini futbol, yengil atletika, badiiy gimnastika, shaxmat, shashka turlari bo'yicha hudud va tuman final bosqichi da jami 666 nafar, shundan 252 nafar qiz bolalar ishtirok etishdi.

Ushbu musobaqalarda 12-umumta'lim maktabi yengil atletika, mini futboldan 2-umumta'lim maktabi, shashka bo'yicha 40-umumta'lim maktabi, shaxmatdan 2-umumta'lim maktabi, badiiy gimnastika turi bo'yicha 2-umumta'lim maktabi o'quvchilar faxrli 1-o'rnlarni egallashdi.

Sportning boshqa turlari bo'yicha 5 — 9-sinf o'quvchilar o'tasida hudud va tuman final bosqichlarini qishki ta'il kunlari jadval asosida o'tkazish rejashtirildi.

Sportning har bir turi bo'yicha g'olib bo'lganlarni tuman XTMFMTTE bo'limi hamda «Yoshlik» JTSJ tuman bo'linmasi tomonidan esdalik sovg'alari va diplomlar bilan taqdirlandi.

Shukrullo G'ULOMOV

Yusufbek Mustaqimov shaxmat bo'yicha viloyat championi bo'lishida, albatta, otasi — jismoni tarbiya o'qituvchisi Mansur aka Qosimovning hamda onasi — tarix fani o'qituvchisi Salomat opa Anvarovaning hissasi katta.

— Oilada akalarim bilan tez-tez shaxmat o'ynaymiz. Ularni yutish menga oson bo'lmaydi. Shunda hali o'z ustimda ko'p ishlashim kerakligini tushunaman, — deydi tengdoshingiz Yusufbek. — Har bir yutug'imdan sinf rahbarim matematika fani o'qituvchisi Mahbuba opa G'afurova juda sevinadilar.

KATTA TANAFFUS

Salom, bolajonlar! Mana, siz bilan yana «Katta tanaffus»da uchrashib turibmiz. Maktabda o'qishlaringiz qaylay? Fanlardan «5» baho olib, ota-onangiz va ustozlaringizni xursand qilyapsizmi? Barakalla! Tengdoshlaringizning bu sahifada sizlar bilan gurunglashadigan gaplari ancha yig'ilib qolibdi. Navbatni ularga berib, sizning topqirig-u qiziqlashlaringizni bir sinab ko'moqchimiz.

TOPISHMOQLAR

Husnga qo'shadi zap husn,
Tezroq ayting-chi, sirin?

Bilim beradi bizga,
Har bir o'g'il-u qizga.
Birdek yosh-u qariga,
Katta-kichik bariga.

Dam olishni istab qolsangiz, albatta, o'rindiq qidirib qolasiz. Bugun sizlarga dunyo dizaynerlari tomonidan yaratilgan ajoyib o'rindiqlar ketma-ketligini namoyish qilamiz. Ularni tomosha qilib, ko'zlarining quvnaydi. Ba'zi o'rindiqlar shunchaki dam olish uchun qurilgan bo'lisa, ba'zilari aniq maqsadga ega.

Farg'on'a viloyati, Beshariq tumanidagi 27-umumta'l'm maktabi o'quvchilarining chizgan rasmlaridan mo'jazgina ko'rgazma tashkil etdik.

«QISHLOQDA KUZ»

Muzaffar ABDUNAZAROV,
6-«A» sinf o'quvchisi

«BOGDAGI SAYR»

1. Narsa-hodisalarini o'rganuvchi fan.
2. Moziy sirlarini o'rganuvchi fan.
3. Hunar o'rgatuvchi fan.
4. O'simliklar olamini o'rganuvchi fan.
5. Fanlar shohi.
6. Materiklarni o'rganuvchi fan.
7. Yozuvchi va shoirlar ijodini o'rganuvchi fan.
8. Inson huquqlari haqidagi fan.
9. Kompyuter texnologiyalari haqidagi fan.
10. Moddalarini o'rganuvchi fan.
11. Jonivorlar hayoti haqidagi fan.
12. Kuy va navo haqidagi fan.
13. Iqtisodni o'rgatuvchi fan.

«TULPORLAR»

Hamidullo ABDULLAEV,
8-«B» sinf o'quvchisi

XONDA

Suhrob Orifga aytdi:
— Orif, yur shaxmat o'ynaymiz.
Orif ham so'radi:
— Necha marotaba o'ynaymiz?
— Yutguningcha o'ynaymiz. Qachon yutsang, o'shanda to'xtatamiz.
— Voy, bor-yo'g'i bir marotaba o'ynaymizmi? — dedi Orif.

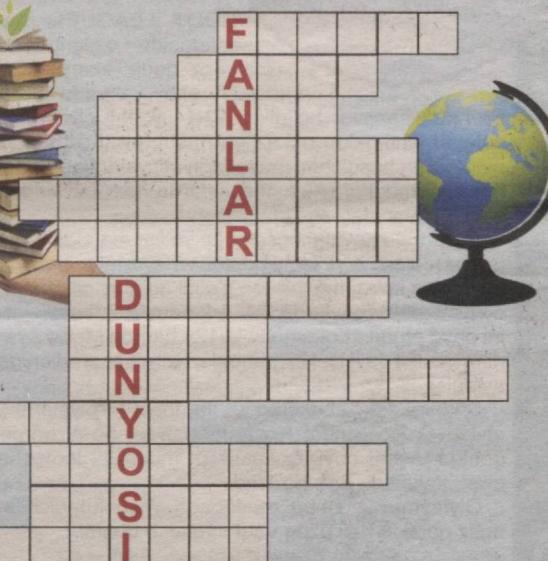
Muzaffar AHMEDOV

Mana, katta tanaffusga belgilangan vaqt ham tezda o'tib ketdi. Siz oltunga teng vaqtin-gizni zoye ketkazmang, bo'sh qoldingizmi, kitob, gazeta o'qing. Mutolaa har vaqt insonga faqat zavq bag'ishlaydi. Siz-lardan yana maktublar kutib qolamiz. Yana «Katta tanaffus»da gurung-lashguncha xayr!

«Katta tanaffus»ga qo'ng'iroqni Ozoda opangiz chaldi

BO'SH O'TIRMAY, BOSH QOTIR!

Laylo MANSURJONOVA,
Qashqadaryo viloyati, Kitob tumanidagi
4-umumta'l'm maktabining 9-«B» sinf o'quvchisi

YONG'INDAN SAQLANING

Bugungi kunning dolzarb masalalaridan biri tilsiz yov bo'lgan yong'inlar oldini olish, xavfsizlik va barqarorlikni ta'minlash, shuningdek, ogohlilik va hushyorlikni oshirishdan iborat. Ayrim ojalarda e'tiborsizlik va mas'uliyatsizlik, tabiiy gazdan foydalanishda yong'in xavfsizligi qoidalariga rivoja qilmaslik oqibatida yong'in bilan bo'yliq ko'ngilsizliklar kelib chiqmoqda.

Har bir fuqaro kundalish turmushda yong'in xavfsizligi qoidalariga amal qilib borsa, turli ofatlarning oldi olinadi. Ha, tilsiz yov bo'lgan olov fasl, vaqt, joy tanlamaydi. Kutilmaganda ozgina ehtiyoitsizlik, beparvolik oqibatida ro'y beradi.

Yong'in xavfsizligi qoidalariga qat'iy rivoja qilsangiz, davlat va shaxsiy mulkingizni, uy-joyingizni yong'indan asragan, shuningdek, yaqninlarining xavfsizligini ta'minlagan bo'lasiz.

M. TOSHTEMIROV,
poytaxtimizning Shayxontohur tumanı IIB YOXB inspektori